

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VRHOVNO
SODIŠČE

II Kp 39676/2018 - 161

SKLEP

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali vrhovni sodnici in sodnik Mitja Kozamernik kot predsednik ter Barbara Zobec in Marjeta Švab Širok kot članici,

s sodelovanjem Marije Bokal kot zapisnikarice,

v kazenski zadevi zoper obtoženega: **BOJAN POŽAR**, zaradi kaznivega dejanja **žaljive obdolžitve po drugem v zvezi s prvim odstavkom 160. člena Kazenskega zakonika**,

o **pritožbi** obtoženčevega zagovornika Francija Matoza, odvetnika iz Odvetniške družbe Matoz, o. p., d. o. o., iz Kopra, zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani II Kp 39676/2018 z dne 23. 3. 2022,

na seji **25. marca 2022**

SKLENILO:

Pritožbi se ugodi in se izpodbijani sklep spremeni tako, da se pripor zoper obtoženca ne odredi.

OBRAZLOŽITEV:

A.

1. Zoper obtoženega Bojana Požarja teče kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja žaljive obdolžitve po drugem v zvezi s prvim odstavkom 160. člena Kazenskega zakonika (v nadaljevanju KZ-1). Obtoženec je bil z nepravnomočno sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani z dne 28. 4. 2021 že drugič oproščen očitka po obtožbi (prvič s sodbo 13. 1. 2020, ki je bila zatem s sklepom pritožbenega sodišča z dne 6. 10. 2020 razveljavljena in vrnjena sodišču prve stopnje v novo sojenje). Ker se je tudi zoper drugo oprostilno sodbo pritožil zasebni tožilec po svoji pooblaščenki, je zadeva v obravnavi pred pritožbenim sodiščem.
2. Z uvodoma navedenim sklepom je pritožbeno sodišče na podlagi drugega odstavka 307. člena v zvezi s 382. členom Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju ZKP) zoper obtoženca odredilo pripor. V obrazložitvi je pojasnilo, da se obtoženec kljub izkazanemu vabilu na obravnavo, razpisano za dne 16. 3. 2022, ni odzval, zaradi česar je senat določil nov datum obravnave za dne 23. 3. 2022 in zoper obtoženca odredil prisilno privedbo, saj na prejšnji narok, v redu povabljen na obravnavo ni pristopil, svojega izostanka pa tudi ni opravičil. Pojasnilo je še, da naj bi odredbo za privedbo izvršila Policijska postaja Ljubljana Bežigrad, vendar pa odredba za privedbo za obtoženca ni bila realizirana, "ker obtoženca ni bilo na naslovu stalnega prebivališča". Na podlagi navedenega je sodišče zaključilo, da se obtoženec očitno izmika in noče priti na glavno obravnavo. Pritožbeno sodišče namreč ni seznanjeno z razlogi izostanka, kot je navedeno v nadaljevanju sklepa pa je s takšnim ravnanjem obtoženec pokazal svoje pasivno držo do izvedbe pritožbenega postopka. Zaključilo je, da pripor lahko traja do objave sodbe, najdalj pa mesec dni od njegovega prijettja.

B.-1

3. Zoper sklep o odreditvi pripora se je pritožil obtoženčev zagovornik ter Vrhovnemu sodišču predlaga, da pritožbi ugodi in izpodbijani sklep razveljavi. V nadaljevanju pojasnjuje, da je višje sodišče obtoženca in zagovornika obvestilo o

javni seji senata za dne 11. 1. 2022 in o sestavi senata. Dne 10. 1. 2022 je bil zagovornik obvešččen, da je seja senata preklicana zaradi bolezni. Dne 19. 1. 2022 sta bila tako obtoženec kot njegov zagovornik obvešččena, da bo seja senata dne 2. 2. 2022, ki pa je bila prav tako preklicana zaradi bolezni sodnice poročevalke. Dne 9. 2. 2022 je zagovornik ponovno prejel obvestilo o seji senata razpisani za dne 22. 2. 2022. Sodišče je ponovno zaprosilo zagovornika, da vabilo vroči obtožencu, kar je bilo storjeno in obtoženec je vročilnico podpisal dne 15. 2. 2022 in je bila tudi vrnjena sodišču. Glede na dejstvo, da navzočnost na seji senata ni obvezna, ampak se obtoženca in zagovornika vabi le, če se to zahteva, obtoženec in njegov zagovornik nista pristopila na sejo senata, še posebej ne iz razloga, ker se zoper sodbo nista pritožila. Niti obtoženec niti zagovornik nista bila seznanjena, da je sodišče na seji dne 22. 2. 2022 sprejelo sklep, da bo opravilo obravnavo. Dne 28. 2. 2022 je zagovornik prejel vabilo "na obravnavo pred sodiščem druge stopnje" za dne 16. 3. 2022. Obtoženec je vabilo prejel dne 4. 3. 2022, vendar pa je zaradi pomote o naravi vabila iz obravnave izostal. Glede na predhodna obvestila je namreč prišlo do lapsusa o tem, da gre zgolj za obvestilo o seji senata, kjer njegova navzočnost ni nujna in ne za vabilo na pritožbeno obravnavo. Dne 17. 3. 2022 je zagovornik prejel novo vabilo na pritožbeno sejo, ki pa se je ni mogel udeležiti, saj je bil zadržan, obdolženec pa vabila ni prejel. Niti obdolženec niti zagovornik nista bila seznanjena, da je zoper obdolženca bil na pritožbeni seji dne 16. 3. 2022 sprejet sklep, da se ga prisilno privede. Prav tako obtoženec zatrjuje, da je bil dne 23. 3. 2022 prisoten na naslovu bivališča, vendar ga nihče ni iskal, saj bi se drugače nedvomno obravnave udeležil. Da je bila zoper njega odrejena privedba, sta zagovornik in obtoženec izvedela šele iz sklepa o priporu. Čeprav je obtoženec iz obravnave zaradi zmote o naravi vabila izostal le enkrat je sodišče druge stopnje na podlagi drugega odstavka 370. člena ZKP zoper obtoženca odredilo pripor in ocenilo, da se očitno izmika in noče priti na glavno obravnavo.

4. Zagovornik izpodbija sklep o priporu iz vseh pritožbenih razlogov, predvsem pa iz razloga 11. točke prvega odstavka 371. člena ZKP, saj so razlogi o odločilnih dejstvih v nasprotju z vsebino listin v spisu, zaradi česar je sodišče tudi napačno uporabilo določbe 307. člena ZKP. Poudarja, da se pripor zoper obtoženca po drugem odstavku 307. člena ZKP odredi le, če se obtoženec očitno izmika in noče priti na glavno obravnavo. Razlogi, ki jih sodišče navaja, in sicer, da sta bila razpisana kar dva naroka o katerih je bil pravilno obvešččen, da pa se na naroke ni odzval ne držijo. Obtoženec je bil sicer preko zagovornika vabljen na sejo senata, na katerih pa kot je že pojasnil njegova udeležba ni bila obvezna. Vsa vabila je redno prejemal in se ni izmikal, kot to zmotno navaja sodišče. Ker udeležba ni bila obvezna se tudi ni odzval. Bil je sicer pravilno vabljen na obravnavo, razpisano za dne 16. 3. 2022, katere pa se zaradi zmote o naravi vabila ni odzval. Na sejo dne 23. 3. 2022 ni bil vabljen, za privedbo pa niti vedel ni. Kolikor bi seveda bil vabljen, oziroma bil obvešččen o tem, da je odrejena privedba (kar določa prvi odstavek 307. člena ZKP), bi takoj prišel in privedba ne bi bila

■
—
■

potrebna. Zato pogoji iz drugega odstavka 307. člena ZKP niso izpolnjeni. Res je, da je Vrhovno sodišče v zadevi I Ips 203/2008 zapisalo, da gre za ukrep s katerim se sankcionira obstrukcijsko ravnanje obdolženca, vendar pa je istočasno Ustavno sodišče odločilo, da je potrebno slediti načelu sorazmernosti pri najhujšem posegu v osebno svobodo obdolženca. V konkretnem primeru se obtoženec ni "očitno izmikal", saj je vsa vabila prejemal in se nanje, razen enkrat, ko je bil v zmoti zaradi narave procesnega dejanja, ki se namerava opraviti, tudi odzval. Pri tem zagovornik poudarja še, da bi pritožbeno sodišče lahko odločilo v nenavzočnosti obtoženca in da tudi v sklepu ni navedlo razlogov, zakaj bi bila njegova navzočnost nujna.

B.-2

5. Nobenega dvoma ni, da pomeni pripor poseg v pravico do osebne svobode, v katero je sicer dopustno poseči, vendar le pod pogoji, ki jih določa Ustava v prvem odstavku 20. člena, ko pravi, da "se sme oseba, za katero obstaja utemeljen sum, da je storila kaznivo dejanje, pripreti samo na podlagi odločbe sodišča, kadar je to neogibno potrebno za potek kazenskega postopka ali za varnost ljudi"; ter po postopku, ki ga določa zakon, v konkretnem primeru drugi odstavek 307. člena ZKP.¹
6. Ustava, ko govori o priporu, govori le o eni ustavni kategoriji posega v osebno svobodo posameznika in po vsebini ne razlikuje med "rednim in sodnim priporom oziroma priporom, kot disciplinskim ukrepom".² Ustava torej ni nameravala urediti pripora sama in izčrpno, temveč ob izrecni določitvi pogojev (utemeljen sum, sodna odločba, neogibna potrebnost za potek kazenskega postopka ali varnost ljudi), prepušča zakonski ureditvi, da taksativno določi razloge, iz katerih bo pripor ob obstoju ustavnih pogojev, dopustno odrediti. Zakonski razlogi pa morajo določno konkretizirati tisto, kar navaja Ustava v prvem odstavku 20. člena. Tudi obstrukcijsko ravnanje oziroma opustitveno ravnanje obtoženca je prav tako razlog, ki kot razlogi iz prvega odstavka 201. člena ZKP (npr. begosumnost, vplivanje na priče itd.) nastane na strani obtoženca. Zato je že iz navedenega treba sklepati, da gre v primeru pripora, odrejenega iz razlogov po prvem odstavku 201. člena ZKP in pripora odrejenega po drugem odstavku 307. člena ZKP, za enakovrsten poseg v pravico do osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave in s tem posledično za enakost pravnih položajev takih oseb pred zakonom (drugi odstavek 14. člena Ustave). Nobenega dvoma tudi ni, da je pripor izjemen ukrep, ki med vsemi omejitvenimi ukrepi najbolj intenzivno posega v najvišje zavarovano dobrotno posameznika zaradi česar je treba v vsakem konkretnem primeru presoditi, ali je poseg sploh

¹ Če se obtoženec, ki je bil v redu povabljen, očitno izmika in noče priti na glavno obravnavo, za pripor pa ni nobenega od razlogov iz 201. člena tega zakona, sme senat odrediti pripor, da zagotovi njegovo navzočnost na glavni obravnavi.

² Glej odločbo US št. Up-755/04-17 z dne 20. 9. 2006.

primeren za dosego želenega, ustavno dopustnega cilja, ali je poseg nujen (neogibno potreben) tako, da želenega cilja ni mogoče doseči na noben drug način, to je z blažjimi sredstvi, in, ali je poseg v razumnem sorazmerju s ciljem, ki naj se s posegom zavaruje in z razumno pričakovanim učinkom takšnega zavarovanja (sorazmernost v ožjem pomenu). Treba je torej najti pošteno ravnovesje med človekovo pravico do osebne svobode, konkretno med težo posega v to pravico in med pomenom vrednote, ki se varuje z odvzemom prostosti.³ Tehtati je treba med pomenom, ki ga ima v demokratični družbo spoštovanje zakonite odredbe sodišča s pomenom osebne svobode.⁴

7. V luči teh pravnih izhodišč je Vrhovno sodišče tehtalo pritožnikove očitke, da v konkretni kazenski zadevi ni izkazana nujnost posega (neogibna potrebnost) ter, da pripor tudi ni v konkretni zadevi sorazmeren.
8. Pri presoji procesnih dejstev Vrhovno sodišče ugotavlja, da so bile v tej kazenski zadevi seje pritožbenega sodišča večkrat razpisane ter, da sta bila predvidena naroka za opravo javne seje za dne 11. 1. 2022 in 2. 2. 2022 preklicana zaradi bolezni sodnice, seja razpisana za dne 22. 2. 2022 je bila opravljena, vendar se je obtoženec ni udeležil. S takšnim ravnanjem ni kršil določb procesnega zakona, saj v primeru, če stranke, ki so bile v redu obveščene, ne pridejo na sejo, to ni ovira, da senat seje ne bi imel (četrti odstavek 378. člena ZKP). Res je, da se obravnave razpisane za dne 16. 3. 2022 ni udeležil, ker je, kot je pojasnil zagovornik, spregledal, da gre za obravnavo. Na obravnavo razpisano za dne 23. 3. 2022, pa je bil odrejen prisilni privod, ki ni bil realiziran. Zagovornik poudarja, da bi se obtoženec obravnave udeležil, če bi prejel vabilo, prav tako pa navaja, da tedaj ni nikamor odpotoval. Kot posebej poudarja zagovornik v pritožbi in kar je razvidno tudi iz podatkov v spisih, se obtoženec obvestilom o seji oziroma vabilom na obravnavo ni izmikal, saj ga je sodišče vedno vabilo preko zagovornika in zagovornik je s strani obtoženca podpisane povratnice pred predvidenimi naroki posredoval sodišču. Od takega načina vabljenja je odstopilo le v primeru naroka, razpisanega za dne 16. 3. 2022, ko mu je vabilo vročilo preko pooblaščenega vročevalca. Glede na vse navedeno, ko se obtoženec torej na vabilo sodišča le enkrat ni odzval, kljub temu, da je bil pravilno vabljen, odreditev pripora nikakor ni bila nujna, predvsem, ker je ravno v vabilu na obravnavo, razpisano za dne 16. 3. 2022 sodišče obtožencu sporočilo, da v določenih primerih njegova navzočnost na obravnavi ni nujna. Tretji odstavek 307. člena ZKP namreč sodišče pooblašča, da opravi obravnavo ob izostanku obtoženca v primeru, če je navzoč njegov zagovornik in če je bil pred tem že zaslišan. Kot torej izhaja iz vabila, obtoženec ni bil seznanjen z možnostjo odreditve pripora. Zato je Vrhovno sodišče pritožbi ugodilo in odločilo, da se pripor ne odredi.

3 Glej sodba ESČP Gattvm. Malta, št. 28221/08 z dne 27. 7. 2010

4 Prav tam, glej tudi odločitev v zadevi Paradis and others V. Germany, št. 4065/04 z dne 4. 9. 2007.

9. Glede na to, da je Vrhovno sodišče ugodilo pritožbi že v delu, kjer izpodbija nujnost oziroma neogibnost pripora, presoje sorazmernosti ni opravilo.

Ljubljana, 25. marec 2022

Zapisnikarica:
Marija Bokal l.r.

Predsednik senata:

Mitja Kozamernik l.r.

Ta prepis je soglasen z izvornikom

Podpis pritojnega delavca sodišča:

Opravnina številka

II Kp 39676/2018

VROČILNICA

Število prilog

Ev.

VIŠJE SODIŠČE V LJUBLJANI
TAVČARJEVA 9
1000 LJUBLJANA

(ime sodišča)

Naslovník

ODVETNIŠKA DRUŽBA

MATÓZ, o.p., d.o.o.

Piranska cesta 2, Koper

1. Namesto naslovníka je pošiljko prevzel:

(kdo in v kakšnem razmerju je ta oseba s tistim, ki mu je bilo treba vročiti pošiljko)

2. Potrjujem s svojeróčnim podpisom, da sem prejel zgoraj navedeno pošiljko.

, dne

(sedanji naslov)

, dne

(podpis vročevalca)

(podpis naslovníka ali nadomestnega prejemnika oziroma vročevalca, če je prejemnik nepismen, s pripombo, zakaj je podpisal prejemnika)

Pečat

(podpis vročevalca)